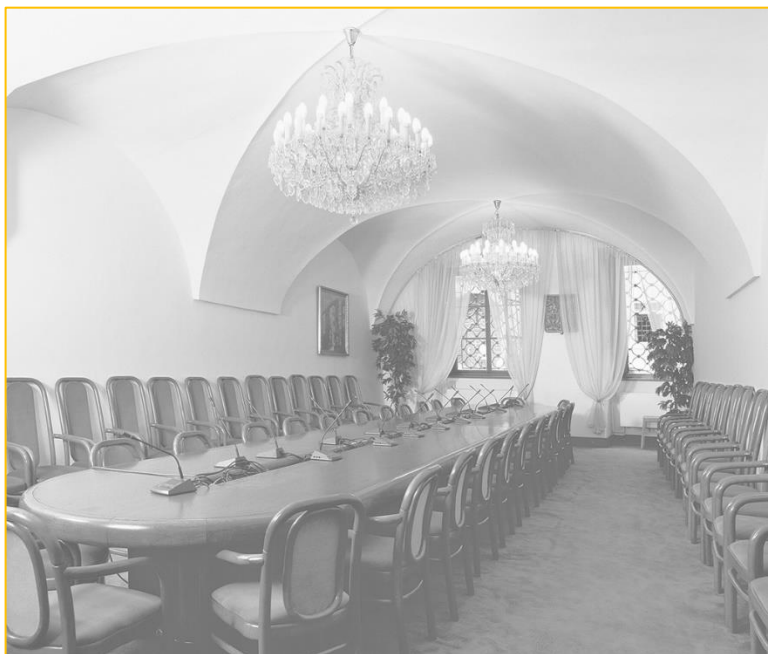

Dokládání právního důvodu užívání prostor živnostníky a osobami zapsanými ve veřejném rejstříku

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu
na vydání zákona, kterým se mění zákon
č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání,
ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 304/2013
Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických
osob, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk
742), s právem EU

Informační podklad č. 0742
únor 2020
autor: Miroslav Jakab

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Dokládání právního důvodu užívání prostor živnostníků a osobami zapsanými ve veřejném rejstříku	Typ řady: online
Autor: Jakab, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 0742	První vydání řady: říjen 1998
Datum: únor 2020	Frekvence vydání řady: nepravidelná
	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
svoboda usazování; podnikání; rejstřík	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 742), s právem EU

Úvod:

§ 14 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, (dále jen „ZVR“) a § 46 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, (dále jen „ŽZ“) předpokládají, že navrhovatel na zápis podle ZVR doloží právní důvod užívání prostor sídla osoby, jíž se zápis týká, respektive že osoba ohlašující živnost je zpravidla povinna prokázat právní důvod užívání prostor, do nichž umístila sídlo. Návrh zákona má za cíl v obou případech explicitně stanovit, že právní důvod užívání prostor nemusí dokládat jejich vlastníci.

Stanovisko Pl:

Čl. 4 písm. a) směrnice č. 2017/1132, o některých aspektech práva obchodních společností, stanoví,¹ že zakladatelské právní jednání kapitálové společnosti určené ke zveřejnění musí obsahovat mimo jiné údaj o sídle společnosti. Uvedená směrnice ovšem k otázce přistupuje zejména z hlediska zajištění lepších informací pro osoby ve styku se společnostmi (bod odůvodnění 8), unijní zákonodárce naopak členským státům přenechává určitou volnost co do způsobu zajišťování směrnicí požadované transparentnosti (bod odůvodnění 11). Směrnice tak nestanoví detailní pravidla týkající se prokazování skutečností určených ke zveřejnění.

Při absenci výslovné harmonizace přicházejí v úvahu obecná pravidla svobody usazování zakotvená v čl. 49 a násl. Smlouvy o fungování Evropské unie, podle nichž jsou členským státům zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jiných členských států, jakož i kladení určitých překážek právnickým osobám v jejich přítomnosti na trhu členského státu. Svoboda usazování přitom mj. zahrnuje přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon. Omezení svobody usazování může představovat jakékoli opatření, které brání nebo snižuje atraktivitu výkonu svobody usazování.² Novější rozhodovací praxe SD však osvětluje, že pro naplnění definice pojmu omezení má jít o určitý kvalifikovaný efekt odrazení ze strany zkoumaného opatření.³ Pokud ale skutečně jde o omezení svobody usazování, je ve zkratce třeba, aby sledovala legitimní cíl a byla k jeho splnění vhodná a nezbytná.⁴

V tomto smyslu není navrhovaná novela ZVR problematická, jelikož neklade žádnou novou překážku výkonu svobody usazování. V případě navržené změny ŽZ je však třeba vzít v potaz, že samotný jazykový výklad navrhované novely ŽZ by mohl naznačovat, že vlastníci prostor by byl naopak za všech okolností nucen doložit právní důvod jejich užívání. Je zde na místě poznamenat, že Ústavní soud dovoluje a vyžaduje odchýlení od doslovného znění zákonného ustanovení, jsou-

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností. Úř. věst. L 169, 30.6.2017, s. 46—127. Dostupné [zde](#).

² Věc C-79/01, *Payroll Data Services (Italy) Srl*, ECLI:EU:C:2002:592, bod 26.

³ Takto například SD neshledal za omezení stanovení maximálních sazeb pro určování odměn italských advokátů, srov. věc C-565/08, *Komise v Itálii (maximální sazby advokátů)*, ECLI:EU:C:2011:188, bod 50.

⁴ BARNARD, Catherine. *The substantive law of the EU: the four freedoms*. Fifth edition. Oxford: Oxford University Press, 2016. Online resource centre, s. 489. ISBN 978-0-19-874995-0.

li pro to závažné důvody.⁵ Historický výklad a kontext přitom v této situaci naznačuje, že cíl navrhované úpravy je přesně opačný.

Pokud bude navrhovaná novela ŽZ vykládána ve smyslu, že vlastníka zprošťuje povinnosti dokládat právní důvod užívání, nebude z hlediska unijního práva problematická. Pokud by se praxe ustálila na výkladu opačném, jednalo by se o drobnou překážku výkonu svobody usazování v podobě povinnosti vlastníka-ohlašovatele dodat písemné prohlášení o souhlasu s umístěním sídla. Ač se z hlediska logiky fungování vnitřního trhu jeví jako obtížné najít pro tuto variantu legitimní cíl, který by mohla naplňovat, takováto povinnost by zřejmě nedosáhla intenzity omezení svobody usazování.

Závěr:

Navržená úprava je částečně slučitelná s právem EU.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflektuje eventuální pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.

⁵ Srov. nález Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997 sp. zn. Pl. ÚS 21/96.